

— állás, járás, tartás, beszédmozgás stb. — területén az extrapyramidális rendszer zavara által okozott zétést javítani lehetne.“ Majd tovább megint kijelenti: hogy „Dr. Szondi alapvető vizsgálatai alkalmasak arra, hogy a dadogás lényegébe mélyebben betekinthessünk“ stb. stb.

Elismerem, el kell ismernem, hogy a Szondi által jelzett kezelés a dadogók meggyógyításának helyes útja (a szerző azt mondja, hogy ez a legjobb), s hogy már dolgoznak is az eljárás közzétételén. Csak azt nem értem, miért nem ezt írta meg a szerző. Miért írt meg egy olyan eljárást, amelyről maga mondja, hogy annál jobb is van?

Ezeket a kiragadott gondolatokat jegyeztem fel a szerző könyvének elolvasása közben, ezek azonban nem csökkentik a munka értékét. A megjegyzésekre talán inkább az ad okot, hogy a szerző külön-külön értékes dolgozatait nem hangolta eléggé össze, ami — reméljük — a második kiadásban majd megtörténik.

Nagy szükség lenne ezenkívül egy olyan népszerű formában, szülők és néptanítók számára megírt füzetre, amilyen a Sarbó-féle volt (de elfogyott) és amelyben rövid, világos útmutatást találnánk a beszédhibás gyermekekre nézve. Ezt aztán, akár ingyen is, minden beszédhibás gyermek szülőjének a kezébe kellene adni. Ennek megírásával, illetve kiadásával a szerző is, a Magyar Gyógypedagógiai Társaság is igen nagy hálaára kötelezné a beszédhibás gyermekek szüleit és tanítóit.

Eltes Mátyás.

Magyari Piroska: A nagymagyarországi románok iskolaügye. Szeged, 1936. Árpád-ny. (136 + 1 l.)

A szerző egy részleteiben ismert és utóbbi időben főleg publicisztikailag sokat tárgyalt, összefoglalóan azonban még fel nem dolgozott témát választott értekezése tárgyául: az oláhok iskolaügyének bemutatását a Trianon előtti Magyarországon. A téma nehézségei nyilvánvalók: történeti, politikai és pedagógiai tájékozottságot egyformán kíván a szerzőtől, ha feladatának csak némiképp is meg akar felelni, s azonfelül — legújabbkori történetünkről lévén szó — a források sem állanak feldolgozva rendelkezésre, hanem legtöbbször magának kell őket felkutatnia. Tekintetbe véve, hogy ezek a sokoldalú követelmények gyakorlottabb író erejét is próbára tennék, azt kell mondani, hogy a szerző ebben az első dolgozatában viszonylag nagyon szépen oldotta meg feladatát. Az első fejezetben, amely egyben az egész munkának legsikerültebb fejezete, az oláh nemzeti öntudat kialakulását rajzolja meg, ennek keretében ismertette azt az évtizedes harcot, amelyet az oláhság iskolapolitikánk ellen folytatott. Nagyon helyesen mutat rá arra, hogy ha napjaink álláspontjáról lehet is kifogásolni akkori iskolai törvényhozásunk intézkedéseit, viszont ezek történeti szükségéből folytak és megegyeztek az akkori általános európai tendenciákkal, s hogy ha a harc egyre jobban kieleződött, annak oka nem annyira a mi elhibázott kultúrpolitikánk, mint inkább az oláhok ellenséges és gyűlölködő érzülete, amellyel már *eleve* elzárkóztak a kölcsönös megértés elől.

A következő fejezetek azután részletesen tárgyalják a magyarországi oláhok népoktatását, középfokú és szakiskolai intézményeiket és kezdeményező-süket a felsőoktatás terén. Minden egyes iskolafajról szólvá ismerteti (legtöbbször szövszerű szövegben) a törvénynek az illető iskolafajra vonatkozó rendelkezéseit, statisztikai adatokkal illusztrálja e rendelkezések végrehajtásának kihatásait, nem mulasztva el rámutatni arra, hogy mily távolság volt a törvény rideg szava és a gyakorlati megvalósítás közt. Főleg ez utóbbi tekintetben tanulságos az az egymás mellé állítás, amellyel az utolsó fejezetben a szerző párhuzamot von a mi „erőszakosan magyarosító“ kultúrpolitikánk és az összeomlás utáni oláh kisebbségi iskolázás közt s amely világosan szemlélteti, hogy mely oldalon lehet — nem ideológiai, hanem *valóságos* elnyomásról beszélni.

A szerző az eredeti forrásokon (képviselőházi irományok, statisztikai közlemények, jegyzőkönyvek, értesítők, évkönyvek, hírlapi cikkek stb.) kívül a tárgyra vonatkozó magyar és oláh irodalomból is szép anyagot dolgozott fel. Sajnálatos, hogy a levéltári, még kiadatlan anyagra csak helyenként támaszkodik és módszeres hiba, hogy — főleg oláhnyelvű irodalmi utalásait — sokszor másodkézből veszi, bár e tekintetben talán mentségéül szolgálhat, hogy olyan forrásokat idéz, amelyek nálunk aligha találhatók meg.

Ezért a téma korántsem tekinthető még kimerítettnek vagy éppen befejezettnek. A munka érdeme nem is annyira a részletes forrástanulmány, mint inkább a már ismert részleteknek összefoglalása és áttekinthető, rendszeres feldolgozása. Ezt a feladatot azonban a szerző igen jól végezte el: mindenütt meg tudja fogni a lényegeset, sikerülten jellemzi az egyes fejlődési mozzanatokot és az iskoláért folyó küzdelem fordulatait, s külön említést érdemel szép és eleven előadásmódja. Értekezésének megírásával hasznos munkát végzett, de kár, hogy a szöveg tömértelen sajtóhibája, csökkenti a munka használhatóságát.

P—s.

Vicsay Lajos: Óratervek a magyar történelem tanításához. Szeged, 1935.

A Gyakorlati Pedagógia kiadása. (N. 8-r., LX. lap + 8 tábla + LVI. lap + 5 tábla.) Ára 10.80 P.

A polgári iskolai tanárképző főiskola gyakorló polgári iskolája már régi budai székhelyén, egyszerűen helyzeti energiájánál fogva felküzdötte magát a polgári iskolai gyakorlati pedagógia vezető fórumává. Még sikeresebben kialakult a gyakorló iskolának ez a szerepe Szegeden, honnan az egyes tantárgyaknak immár 10 kötetet kitevő módszeres vezérkönyvei révén és az iskola kiadványaként megjelenő folyóirat, *A Cselekvés Iskolája* útján a tanítás művészetének nagy lendülete sugárzik szét az egész ország polgári iskoláiba. Odajár most már a mentől tökéletesebb tanításnak, a cselekedtető oktatásnak munkájára nézve okulni, tudásban gyarapodni a magyar polgári iskolai tanárság nagy gárdája, s az iskola népszerűvé vált módszeres értekezletein szívesen vesznek részt nemcsak az újabb nemzedékek, hanem a státus idősebb tagjai is. Az iskola szerepe teljes mértékben hasonlítható a Kármán Mórtól megala-